

Referat från föreläsning av Elisabeth Rodin, om avel i små populationer

Elisabeth Rodin var inbjuden och föreläste för oss om vad som är viktigt att tänka på vid avel i små populationer.

Största utmaningen och det som måste prioriteras i små raspopulationer är att bibehålla så stor genetisk variation som möjligt. Inom populationer med stängda stamböcker (vilket alla raser har) sker hela tiden en konstant ökning av inavelsgraden. Att hålla denna ökning så liten som möjligt är avgörande för rasens överlevnad. När inavel ökar och den genetiska variationen minskar är risken för att recessiva defektanlag ska komma till uttryck större och möjligheten att avla bort eventuella defekter mindre. En minskad genetisk variation bidrar i längden till inavelsdepression, som innebär mindre fruktsamhet, minskad kullstorlek och försämrad tillväxt och livskraft hos valparna.

För att bibehålla så stor genetisk variation som möjligt i rasen bör så många individer som möjligt användas i avel. Man bör undvika kraftig inavel, avelsdjur bör vara så lite besläktade med varandra som möjligt. En generell rekommendation är att inavelsgraden bör vara under 2,5% beräknat på 5 generationer eller 0,5% per generation. Det är viktigt att känna till att importerade djur registreras endast med treledsstamtavla i rasdata och därför underskattas vanligen inavelsnivån. Inavelsnivån för djur med ofullständig härstamning underskattas också ofta. När man importerar avelsdjur eller använder avelsdjur utomlands bör man välja de djur med så låg grad av släktskap till befintliga populationen i Sverige som möjligt. När man väljer avelsdjur bör man försöka använda avelsdjur ur så många familjer som möjligt och undvika att upprepa tidigare gjorda kombinationer.

För att bevara en sådan numerärt liten raspopulation som Holländsk Herdehund har behöver vi prioritera att bibehålla genetisk variation, framför andra avelsmål. Viktigt att tänka på för uppfödarna är att välja några få avelsmål utöver att bibehålla genetisk variation för att kunna hitta avelsdjur. Man kan inte ha för mycket krav på avelsdjur när man inte har så stort avelsurval.

Under föreläsningen pratades det även om olika hälsotester. Hälsotester är bra om de används för en sjukdom som utgör ett utbrett och kliniskt problem i rasen. Att testa för sjukdomar som inte utgör ett kliniskt problem i rasen

riskerar istället begränsas avelsbasen på felaktiga grunder. Fler tester betyder inte friskare individer.

När det kom till DNA tester hänvisade Elisabeth till SKKs policy. Där finns att läsa följande: "SKKs avelskommitté vill understryka vikten av att man i avelsarbetet utgår ifrån hur vanligt förekommande och hur stort kliniskt problem en sjukdom är, snarare än att utgå ifrån vilka tester som finns tillgängliga. Om en sjukdom inte utgör ett kliniskt problem i rasen och/eller det DNA-test som erbjuds för denna åkomma inte anses tillförlitligt är det bättre att avstå från att testa sin hund. Risken är annars att avelsbasen begränsas på felaktiga grunder, eftersom du som uppfödare är skyldig att ta hänsyn till testresultatet i ditt avelsarbete." -

<https://www.skk.se/sv/uppfodning/halsa/dna-tester/Generell-policy/>

Det nämndes även att ett DNA bör vara validerat för sjukdomen i rasen, detta är inte samma sak som att ett företag säger att testet är validerat. Att testet är validerat för sjukdomen i rasen innebär att man fastställt att genmutationen man testar för är orsaken till sjukdomen i rasen. En genmutation kan ha olika effekt i olika raser. Det är även viktigt att skilja på DNA tester för sjukdomar som orsakas av recessiva genmutationer och DNA tester som testar för så kallade riskgener.

Rasklubben tackar Elisabeth Rodin för intressanta föreläsningar och tackar de medlemmar som deltog för givande diskussioner!